<u>Temat: Średniowieczne miasto.</u>

Cel: dowiem się jakie były główne zajęcia mieszkańców średniowiecznych miast

Instrukcja:

**Przeczytaj w podręczniku temat „Średniowieczne miasto i wieś" (str. 142-147)*

**Zapoznaj się z informacjami zawartymi w tym pliku*

**Wykonaj zadania, które zostały oznaczone na czerwono i wyślij nauczycielowi przez platformę TEAMS do dnia 3 kwietnia 2020 r.*

1.Początki średniowiecznych miast

Początki większości współczesnych polskich miast sięgają średniowiecza. Część z nich powstała z przekształcenia **podgrodzi**, które znajdowały się w pobliżu grodów, klasztorów i zamków. Zamieszkiwali je rzemieślnicy i kupcy. W miasta przekształciły się też **osady**, leżące na skrzyżowaniach szlaków handlowych. Odbywały się w nich regularnie targi, gdzie kupcy sprzedawali swoje towary. Wiele miast zostało założonych w nowych miejscach, gdzie nikt wcześniej nie mieszkał. Takie miasta były tworzone na ustalonych zasadach. Grupa osób zakładających miasto zawierała z właścicielem ziemi umowę, która określała prawa i obowiązki mieszkańców. Wybierano miejsce, w którym miał się znajdować rynek i wytyczano układ ulic.

2. Kto rządził w mieście?

Społeczność miejska funkcjonowała zgodnie z zasadami prawa, które nadawano średniowiecznym miastom. Mieszkańcy wybierali władze miejskie. Była to **rada miejska** z **burmistrzem** na czele oraz **ława sądowa**. Członkowie rady, nazywani **rajcami**, decydowali o najważniejszych dla miasta sprawach: ustalali prawa i wysokość podatków, stanowili o sprawach handlu. Burmistrz był najważniejszym urzędnikiem w mieście. Pilnował, by miejskie prawa były przestrzegane. Miejscy ławnicy sądzili przestępców schwytanych w mieście. Te organy władzy miejskiej nazywamy samorządowymi. To mieszczanie sami decydowali o losie swoim i swojego miasta.

Samorząd miejski przetrwał do naszych czasów. Dziś w wielu miastach władzę sprawuje rada miasta, a burmistrz jest najważniejszym urzędnikiem.

3. Rynek -centrum średniowiecznego miasta

Zawsze pośrodku nowo zaplanowanego miasta znajdował się **rynek**. Tam powstawały najważniejsze budowle: **ratusz** - siedziba władz miejskich - i **kościół**, w którym koncentrowało się życie duchowe mieszkańców miasta. Obok ratusza znajdował się **dom wagi miejskiej**, w którym kupcy mogli sprawdzić ciężar sprzedawanych towarów, a kupujący, czy kupiony towar został uczciwie zważony lub zmierzony. Rynek otaczały kilkupiętrowe **kamienice**,

należące do najbogatszych mieszkańców. Na rynku odbywały się **targi**, na których okoliczni chłopi sprzedawali produkty rolne, a rzemieślnicy swoje wyroby. Do handlu służyły też budowane w niektórych miastach **sukiennice**. Znajdowały się w nich stoiska z różnymi towarami, a zwłaszcza z suknem (stąd nazwa), czyli rodzajem wełnianej tkaniny. Z każdego rogu rynku odchodziły ciasno zabudowane **ulice**.

4. Jak dostać się do miasta?

Wiele średniowiecznych miast było otoczonych murami obronnymi i fosą. Mieszkańcy miasta byli z nich dumni. Obwarowania chroniły ich przed najazdem obcych wojsk i napadami rabusiów. Do miasta można było wjechać przez bramę, którą na noc zamykano. Często wjazd do miasta prowadził przez zwodzony most, a bramę dodatkowo zabezpieczano opuszczaną kratą. Bezpieczeństwa strzegli miejscy strażnicy.

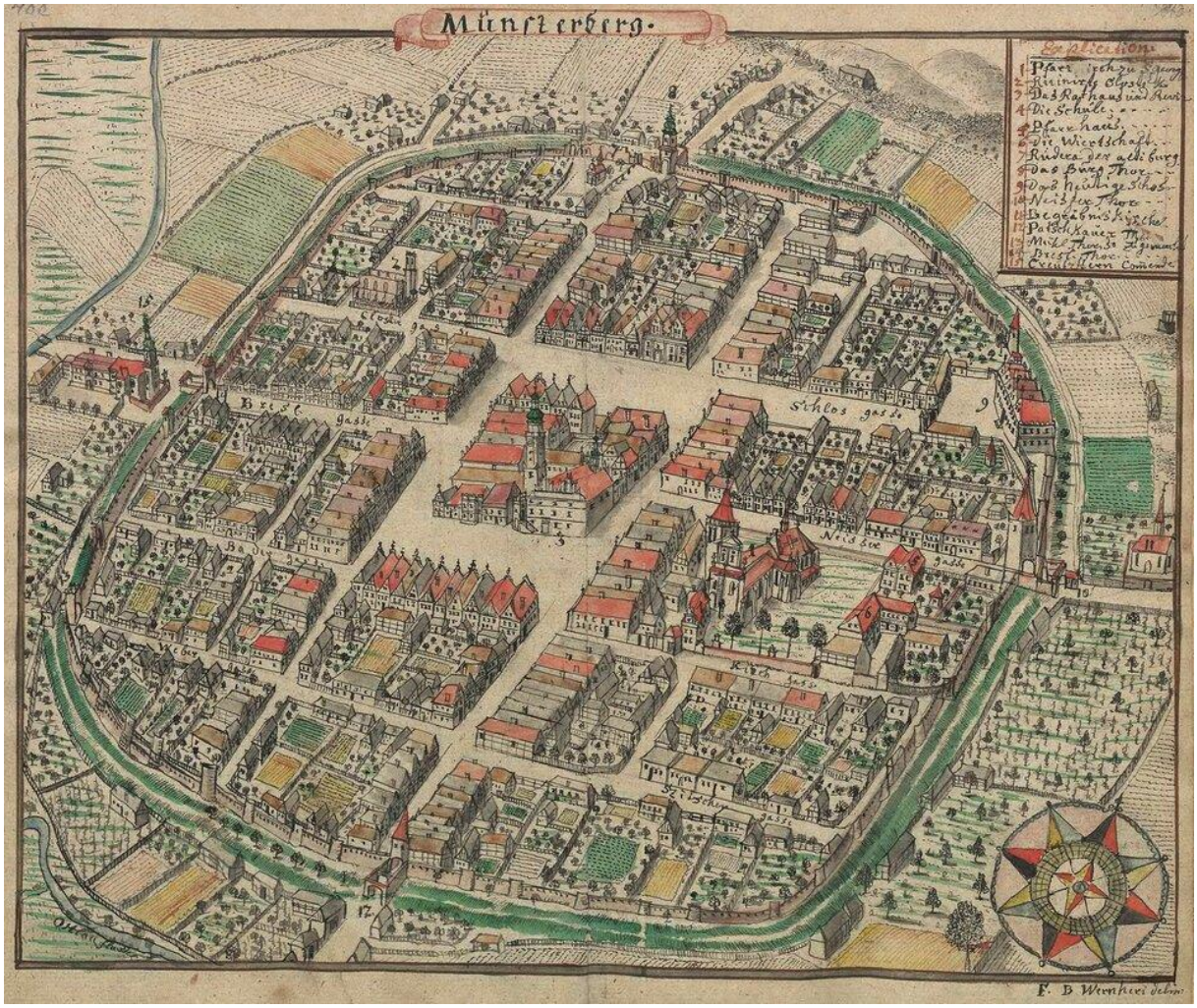

MIESZKAŃCY ŚREDNIOWIECZNEGO MIASTA

Mieszkańców średniowiecznych miast nazywamy **mieszczanami**. Należeli do nich głównie kupcy i rzemieślnicy. Jednak w mieście mieszkali też księża, pełniący swe posługi w kościołach, i zakonnicy (na przykład franciszkanie i dominikanie), którzy zakładali swoje klasztory w obrębie miejskich murów. Miasto przyciągało również licznych żebraków i włóczęgów.

1.Kupcy

Kupcy należeli do najbogatszych mieszkańców średniowiecznych miast. Mieszkali w pięknych i bogato zdobionych kamienicach, ubierali się w kosztowne stroje. Mieli wpływ na zarządzanie miastem, ponieważ zasiadali w radzie miejskiej. Żyli z handlu towarami, które często sprowadzali z dalekich stron. Sprzedawali swoje towary głównie na targach miejskich lub w sukiennicach. W miastach można było spotkać drobnych kupców, którzy sprzedawane towary nosili ze sobą na plecach i docierali bezpośrednio do domów mieszczan.

Kupcy wiozący towary mogli się poruszać po wyznaczonych drogach. Jeżeli wiodły one do miasta, które miało tak zwane prawo składu, musieli się w nim zatrzymać i wystawić cały swój towar.

2. Rzemieślnicy

Najliczniejszą grupę mieszkańców miast stanowili **rzemieślnicy**. Należeli do nich między innymi: piekarze, rzeźnicy, krawcy, szewcy, garncarze, tkacze. W średniowieczu, nie tak jak obecnie, większość towarów była wytwarzana w małych warsztatach i w niewielkich ilościach. Wytwarzane przez rzemieślników towary były potrzebne mieszkańcom miast. Zakłady rzemieślnicze znajdowały się na parterach kamienic. Bogaci rzemieślnicy zajmowali mieszkania nad swoimi warsztatami, biedniejsi mieszkali na strychach.

Cechy

Od XIII wieku rzemieślnicy przy wsparciu władz miejskich zaczęli zakładać własne organizacje, nazywane **cechami**. Do cechu należeli rzemieślnicy jednej lub kilku pokrewnych specjalności. Cechy dbały o wysoką jakość wytwarzanych towarów, chroniły swoich członków przed nieuczciwą konkurencją, ustalały płace, godziny pracy (na przykład zabraniały pracy nocą). W razie złamania regulaminu rzemieślnik stawał przed sądem cechowym. Członkowie cechów opiekowali się też rodzinami zmarłych rzemieślników, które były w potrzebie.

Od ucznia do mistrza

Żeby dostać uprawnienia rzemieślnicze i móc prowadzić swój warsztat, trzeba było zostać **mistrzem**. Droga do zdobycia tytułu mistrza była długa, trwała nawet kilka lat. Najpierw **uczeń** pod okiem doświadczonego rzemieślnika zdobywał podstawowe umiejętności. Następnie zostawał **czeladnikiem**. By zostać mistrzem, czeladnik musiał wykonać samodzielnie przedmiot związany z rodzajem wykonywanego rzemiosła, na przykład krawiec musiał uszyć suknię, szewc zrobić buty. Jakość takiej pracy, zwanej **majstersztykiem**, oceniali mistrzowie cechowi. Dobrze wykonana potwierdzała zdobyte umiejętności. Po przyjęciu majstersztyku czeladnik mógł zostać mistrzem.

ZADANIA

Zad. 1 Dopasuj przedmioty zrobione przez rzemieślników do nazw rzemiosł.

Kapelusznictwo	zbroje
Kowalstwo	skóry
Piekarstwo	nakrycia głowy
Garncarstwo	suknie
Bednarstwo	garnki zgliny
Krawiectwo	beczki
Płatnerstwo	chleb
Szewstwo	podkowy dla koni
Garbarstwo	wyroby mięsne
Rzeźnictwo	buty

Zad. 2 Uzupełnij zdania podanymi niżej wyrazami.

Najbogatszą inajbardziej wpływową grupą mieszkańców średniowiecznego miasta byli _____. Trudnili się _____. Zasiadali w _____. Najliczniejszą grupę stanowili _____. By móc prowadzić swój _____ trzeba było zdobyć uprawnienia mistrza. Uczeń najpierw zdobywał umiejętności, by stać się _____. Dopiero po doskonałym wykonaniu specjalnej pracy, zwanej majstersztykiem, otrzymywał tytuł _____. _____ to stowarzyszenia skupiające rzemieślników wytwarzających te same towary. Rzemieślnicy ikupcy byli nazywani _____.

warsztat | Cechy | kupcy | mistrza | handlem | radzie miejskiej | czeladnikiem | rzemieślnicy | mieszczanami

Zad. 3 Napisz jakie kompetencje miały poszczególne organy władzy w średniowiecznym mieście.

a) **Wójt**
b) **Burmistrz**
c) **Rada miejska**
d) **Ława miejska**